

Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı : Özel Hukuk Anabilim Dalı
Programı : Özel Hukuk
Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt BELLİCAN
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans Tezi EYLÜL 2025

ÖZET

İCRA VE İFLÂS KANUNU KAPSAMINDAKİ TASARRUFUN İPTALİ DAVASININ MUVAZAA İLE İLİŞKİSİ

Erdem Aydın YILDIZ

Borçlular bazı durumlarda borçlarını ödemek istemedikleri için sahip oldukları malvarlıklarını ellerinden çıkartacaklardır. Böylelikle borçlular alacaklıların kendilerine yöneltecekleri icra takiplerini etkisiz hale getirmek isteyeceklerdir. İşte İcra ve İflas Kanunu içerisinde, bu durumun yaşanmaması için alacaklılara, belirli şartlara sahip olmaları durumunda iptal davası açabilme imkânı verilmiştir.

Bu kapsamda iptal davası şahsi bir niteliğe sahip eda davasıdır. Borçlu ve üçüncü kişi arasında gerçekleşen tasarrufun iptal davası sonucunda tasarrufa konu edilmiş olan malvarlığı değeri, sanki borçlunun malvarlığında kalmaya devam etmiş gibi kabul edilerek alacaklının gerçekleştireceği cebri icra işlemlerinden etkilenecektir. İptal davasına konu edilebilir tasarruflar İİK m.278 ve 280 arasında düzenlenmiştir. İptal davası sonucunda alacaklının alacağına ulaşmasını engelleyen tasarruf hakkında alacaklıya, daha önceden hiç olmamışçasına borçlu ile üçüncü kişiye yönelik olarak alacağın miktarı ile sınırlanmak üzere bir talep hakkı verilir. Bununla beraber ilgili tasarrufa konu olan malvarlığı açısından hak ve alacağın mülkiyetinin değişmesi gibi bir durum da söz konusu olmayacaktır. Yani özetle alacaklıya tanınmış olan bu talep hakkı, iptal davasının şahsi nitelikte olmasından kaynaklanacaktır.

Tasarrufun iptal edilebilmesi için İcra ve İflas Kanunu kapsamında aranan şartlar haricinde Yargıtay bakımından da aranan şartlar mevcuttur. Aranan bu şartların sahip olduğu hukuki nitelik, doktrin içerisinde tartışma konusu yapılmıştır. Doktrin içerisinde yaşanan bu tartışma sebebiyle Yargıtay'ın iptal davası hakkında vermiş olduğu kararlar ve belirlediği içtihatlar zamanla değişiklik göstererek ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenmiştir. Tasarrufun iptali davası İİK m.284 kapsamında

davaya konu yapılacak olan tasarrufun gerçekleştiği tarihten beş yıl içerisinde açılmalıdır. İlaveten yine dava konusu yapılacak olan tasarruf hakkında dava açılabilmesi için kanunun öngörmüş olduğu belirli bir zaman dilimi içerisinde gerçekleşmelidir.

Muvazaa ise iki taraflı bir hukuki işlem kapsamında tarafların gerçekte olmasını istemedikleri bir işlemi başkalarını aldatma amacıyla farklı bir hukuki işlem olacak şekilde yapmaları veya herhangi bir şey yapmamaları olarak ifade edilebilecektir. Yani taraflar gerçek iradeleri ile bağdaşmayan bir hukuki işlem için farkında olarak ve anlaşarak beyan ve iradelerinde bilinçli bir uyumsuzluk oluşturmaktadır.

Her ne kadar muvazaa ile İİK kapsamında düzenlenen tasarrufun iptali davası konu olarak birbirlerine benzemelerine rağmen bu ikisi arasında çok fazla farklılıklar mevcuttur. Söz konusu bu farklar, zamanaşımı ve ispat açısından bahsedilebilecektir.

Muvazaalı işlemlerin son zamanlarda artmasıyla muvazaa sebebine dayalı tasarrufun iptali davaları da öğreti ve yargı kararları içerisindeki yerini almıştır. TBK kapsamında ifade edilen muvazaa ve İİK kapsamındaki iptali davasının, muvazaa sebebiyle açılan iptal davası olarak ortaya çıkması özel bir niteliği ifade etmektedir. Çünkü muvazaa nedenine dayalı iptal davasının, güncel kanuni düzenlemeler içerisinde açıklandığı bir kanun maddesi olmamasına rağmen uygulamada söz konusu davaya ihtiyaç duyuluyor olması konunun önemini arttırmaktadır. İşte bu sebepten ötürü de hem doktrinde gerçekleşen tartışmalarda hem de Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlarda ilgili konu sıklıkla ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tasarrufun İptali Davası, Muvazaa, İcra İflas Hukuku, Borçlar Hukuku, Tasarruf İşlemi, Karşılaştırma

Institute : Institute of Graduate Studies
Department : Department of Private Law
Program : Private Law
Thesis Advisor : Asst. Prof. Cüneyt BELLİCAN
Thesis Type and Date : Master Thesis SEPTEMBER 2025

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP OF THE CASE FOR THE CANCELLATION OF THE SAVINGS REGULATED UNDER THE EBL AND THE COLLAPSE

Erdem Aydın YILDIZ

In some instances, debtors will dispose of their assets to avoid satisfying their debts. In this way, debtors will want to neutralise the enforcement proceedings against them by creditors. In order to prevent this situation, the Enforcement and Bankruptcy Code provides creditors with the right to file revocatory action if they meet certain conditions.

In this context revocatory action is a personal action for performance. As a result of the revocatory action between the debtor and the third party, the asset value subject to the disposition will be considered as if it continues to remain in the debtor's assets and will be affected by the enforcement proceedings to be carried out by the creditor.

The dispositions that may be subject to revocatory action are regulated under Articles 278 and 280 of the Enforcement and Bankruptcy Code. As a result of the revocatory action the creditor is granted a right of claim against the debtor and the third party, limited to the amount of the receivable, as if it had never happened before. In addition, there will not be any change in the ownership of the right and receivable in terms of the assets subject to the relevant disposition. In short, this right of claim granted to the creditor shall arise from the personal nature of the revocatory action.

In order for the disposals to be cancelled, in addition to the conditions required under the Enforcement and Bankruptcy Code, there are also conditions required by the Court of Cassation. The legal nature of these conditions has been a subject of debate within the doctrine. Due to this debate within the doctrine, the decisions of the Court

of Cassation on revocatory action and the jurisprudence determined by the Court of Cassation have changed over time and have been regulated in line with the needs. The revocatory action must be filed within five years from the date of the realisation of the disposition to be subject to the action within the scope of Article 284 of the Enforcement and Bankruptcy Code. In addition, in order to file a lawsuit about the disposition to be subject to the lawsuit, it must be realised within a certain period of time stipulated by the law.

Simulation, on the other hand, can be expressed as a bilateral legal transaction in which the parties make a transaction that they do not want to be in reality within the scope of a bilateral legal transaction in a way that will be a different legal transaction in order to deceive others or not to do anything.

Simulation, on the other hand, can be expressed as a bilateral legal transaction in which the parties make a transaction that they do not want to be in reality within the scope of a bilateral legal transaction in a way that will be a different legal transaction in order to deceive others or not to do anything. In other words, the parties create a conscious incompatibility in their declarations and wills by realising and agreeing for a legal transaction that is incompatible with their real wills.

Although simulation and the revocatory action regulated under the Enforcement and Bankruptcy Code are similar in subject matter, there are many differences between these two. These differences may be mentioned in terms of statute of limitation and proof.

With the recent increase in the number of simulation transactions, action for rescission based on simulation has taken its place in the doctrine and judicial decisions. The revocatory action, which is regulated within the scope of the Turkish Code of Obligations and the Enforcement and Bankruptcy Code as a action for rescission based on simulation, expresses a special quality. Because, although there is no article of law explaining the action for rescission based on simulation, within the current legal regulations, the need for the said action in practice increases the importance of the issue. For this reason, the relevant issue is frequently addressed both in the discussions in the doctrine and in the decisions of the Court of Cassation.

Keywords: Revocatory Action, Simulation, Enforcement and Bankruptcy Code, Law of Obligations, Legal Acts, Compare